

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Viking Link (Hoogspanningsverbinding tussen Engeland en Denemarken)

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

21 december 2017 / projectnummer: 3146

1. Advies in het kort

Het project

National Grid Viking Link Limited en Energinet.dk willen een elektriciteitsverbinding¹ aanleggen tussen Bicker Fen in Groot-Brittannië en Revsing in Denemarken. Omdat het voorgestelde kabeltracé de Nederlandse Exclusieve Economische Zone (NEEZ) doorkruist, zijn vergunningen van de Nederlandse overheid vereist, waaronder een Waterwetvergunning. Ter onderbouwing van een besluit over die vergunningen is een project-MER opgesteld. De minister van Economische Zaken en Klimaat coördineert de vergunningenprocedures.

Toetsing van het MER en de aanvulling

De minister heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage² in september gevraagd om het MER te beoordelen. De Commissie heeft toen aangegeven dat het MER voldoende aandacht besteedt aan alle belangrijke effecten die optreden bij de aanleg, het gebruik en het eventuele verwijderen van de kabels. Het MER merkt de mogelijke schade aan de natuur aan als het belangrijkste aandachtspunt. Het laat zien dat die schade voornamelijk bij het aanleggen en verwijderen van de kabels zal optreden en beschrijft maatregelen om die schade te voorkomen of te beperken. De Commissie adviseerde wel om over twee onderwerpen meer informatie te geven in aanvulling op het MER en daarna pas te besluiten over de vergunningen. Extra informatie was nodig over de verspreiding van sediment bij het ingraven van de kabels ter hoogte van de Klaverbank en over de gevolgen van het project voor de Noordkromp (*Arctica islandica*)³ teneinde de gevolgen voor deze natuurwaarden bij de besluitvorming goed te kunnen meewegen.

Vervolgens hebben de initiatiefnemers een notitie aangeleverd die deze tekorten invult. Door combinatie van de informatie uit de aanvulling en het MER ontstaat een beter beeld van de kenmerken van het sediment dat wordt verspreid, van de onzekerheid in de schatting van de verspreiding en van de gevolgen van die verspreiding. De aanvulling beschrijft verder het gebied waar de Noordkromp voorkomt en laat zien dat het aanleggen van de nieuwe verbinding de populatie slechts beperkt schade toebrengt.

Op grond daarvan concludeert de Commissie: het aangevulde MER bevat de essentiële informatie over de milieueffecten van de nieuwe elektriciteitsverbinding, zodat de minister het milieubelang volwaardig kan meewegen in zijn besluit over die verbinding.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit advies worden de hiervoor gesignaleerde tekorten toegelicht en wordt meer concreet aangegeven welke nieuwe informatie is aangeleverd. De Commissie had in haar eerdere advies³ ook aanbevelingen opgenomen over hoe om te gaan met de verstoring van de bruinvis en over de invulling van de archeologische begeleiding van het project. In paragraaf 2.3 van dit advies wordt kort ingegaan op deze aanbevelingen en op de reactie van de initiatiefnemer.

¹ De verbinding zal bestaan uit een gesloten circuit van twee naast elkaar gelegen gelijkstroomkabels.

² De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via deze link: [3146](#), of door dit nummer op www.commissiener.nl in te vullen in het zoekvak.

³ [Voorlopig toetsingsadvies, 29 november 2017](#)

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Omvang vertroebeling en bedekking door sediment

Wat ontbrak er in het MER?

De vertroebeling van het zeewater tijdens het ingraven van de kabel en de mate waarin het sediment zich verspreidt, zijn met modelberekeningen voorspeld. Die berekeningen zijn uitgevoerd voor het meest kwetsbare deel van het traject door de NEEZ, namelijk voor de Klaverbank.⁴ Daar is onder het oppervlak keileem aanwezig die zich bij vergraving verder zal verspreiden dan het materiaal uit de toplaag. Onduidelijk was of de gelaagdheid van het bodemsediment⁵ was meegenomen in de modellering. Ook was onduidelijk waarom het MER spreekt over effecten tot op 10 m terwijl de onderliggende modellen aangeven dat effecten kunnen optreden tot op 60 m. Uit de beschikbare informatie werd niet duidelijk of de berekening representatief was voor de Klaverbank en of het te verwachten effect niet was onderschat.

De Commissie adviseerde om beter te onderbouwen dat de uitgevoerde berekening een voldoende representatief beeld geeft. Anders moest een nieuwe berekening worden uitgevoerd en nader worden beoordeeld wat de gevolgen zijn voor het habitatype H1170, Riffen van open zee, en de daarmee verbonden soorten.

Wat zegt de aanvulling hierover?

In aanvulling op het MER zijn vier bodemprofielen aangeleverd voor het tracé door de Klaverbank. Ze laten zien dat de keileemlaag meestal beneden de te vergraven zone voorkomt. Het is daarom verantwoord dat de berekening uitgaat van de samenstelling van de toplaag. De gecombineerde gegevens uit het MER en de aanvulling schetsen in voldoende mate de omvang van en de onzekerheid in de verspreiding van het sediment rond het kabeltracé. Op grond van die gegevens valt een worst case schatting te maken van het gebied dat mogelijk schade kan ondervinden. Daarmee kan worden onderbouwd dat er geen sprake is van significante effecten op het habitatype H1170. Volgens de Commissie is het gesignaleerde tekort hiermee ingevuld.

2.2 Effecten op de Noordkromp

Wat ontbrak er in het MER?

In het MER werd onterecht geconcludeerd dat de kabel alleen gebied doorsnijdt waar de Noordkromp in lage dichtheden voorkomt. Verschillende publicaties laten zien dat juist het belangrijkste habitat van de Noordkromp door de kabel zal worden doorsneden.^{6, 7} De Commissie vindt het belangrijk dat de mate waarin het project deze kwetsbare soort verstoort tegen die achtergrond wordt beoordeeld en dat wordt nagegaan of dit consequenties heeft voor de vormgeving van het voornemen.

⁴ *Modelling of Sediment Disturbance during Trenching of the Proposed Viking Link Interconnector*. Intertek Energy & Water Consultancy Services, Dundee, UK, 3 februari 2017.

⁵ Zie hiervoor blz. 7 van Appendix B.

⁶ Deze soort is zeer gevoelig voor verstoring omdat ze zich na verstoring langzaam herstelt.

⁷ Witbaard R, M Bergman & G Duineveld. Lange termijn effecten van bodemvisserij in de Noordzee. Hebben beschermde gebieden zin als de huidige bodemvisserij wordt voortgezet? Poster Noordzeedagen 2007, Harderwijk. Witbaard R, MSS Lavaleye, GCA Duineveld & MJN Bergman. 2013. Atlas of the megabenthos (incl. small fish) on the Dutch Continental Shelf of the North Sea. NIOZ rapport 2013-4.

Wat zegt de aanvulling hierover?

In de aanvulling op het MER is het verspreidingsgebied van de Noordkromp beter beschreven en is een schatting gemaakt van schade die het aanleggen van de kabel aan de aanwezige populatie veroorzaakt. Die schade wordt als zeer beperkt beoordeeld. Daarmee wordt het door de Commissie gesignaleerde tekort ingevuld.

2.3 Aanbevelingen voor het vervolgtraject

De Commissie had in haar eerdere advies³ ook aanbevelingen opgenomen over hoe om te gaan met de verstoring van de bruinvis en over de invulling van de archeologische begeleiding van het project.

De Commissie stelde dat onderwatergeluid van bepaalde typen geofysisch onderzoek de Bruinvis kan verstoren. Het MER beschrijft de maatregelen die het Verenigd Koninkrijk en Duitsland aanbevelen om deze effecten in te perken.⁸ De Commissie adviseerde om deze maatregelen ook in de NEEZ toe te passen. De aanvulling op het MER geeft aan dat naar verwachting de normen uit het Verenigd Koninkrijk zullen worden gehanteerd.⁹

Daarnaast adviseerde de Commissie om te beschrijven hoe bij het aantreffen van archeologische vondsten de begeleiding zou worden opgeschaald. De aanvulling verwijst in dat verband naar de bepalingen uit de ontwerpvergunning over het signaleren van vondsten en het betrekken van derden zoals de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

⁸ Tabel 9.2 van Annex II.

⁹ Die maatregelen doen overigens niets af aan het feit dat het gaat om een 'opzettelijke verstoring' waarvoor een onthefing op grond van de Wet natuurbescherming aan de orde is.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het milieueffectrapport de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als de ontbrekende of gecorrigeerde informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie om de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. Johan Lembrechts (secretaris)

dr. Kees Linse (voorzitter)

dr. Godfried van Moorsel

dr. Bert van der Valk

ing. Rob Vogel

ir. Auke Wiersma

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Voor het besluit over een vergunning op grond van de Waterwet

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke activiteiten het gaat (<http://www.commissiemer.nl/regelgeving/besluitmer>). Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D24.1/2, "De aanleg, wijziging of uitbreiding van een hoogspanningsverbinding met een spanning van 150 kV of meer, die een gevoelig gebied over een lengte van 5 kilometer of meer doorkruist". Een MER is ook nodig als effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven.

Bevoegd gezag

De minister van Economische Zaken en Klimaat is bevoegd gezag.

Initiatiefnemer

National Grid Viking Link Limited en Energinet.dk

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3146](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

